

Hírforrás

PILISSZENTKERESZT KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATÁNAK HÍRLEVELE

XII. ÉVFOLYAM / 2018. JÚLIUS

Tartalom:

Hírek az ülésteremből	2.
Vendégségben az Országházban	3.
Pécsett találkoztak a pálos települések képviselői	3.
Jeles évfordulóink	4.
Hírek képekben	6.
A Községi Ház hírei	6.
10 éves a Pilisszentkereszti Községi Ház Néptáncsoportja	7.
Hírek az Iskolából – Gyermeknap	8.
– Ballagás és évzáró	9.
Óvodai hírek	10.
Megújult az óvodánk játszótere	11.
Majális testvértelepüléseinkkel	12.
Gyermeknap Pilisszentkereszten	13.
Újra itt a nyár, újra fesztivál!	14.
350 kilométeresre bővült a Pilis Bike erdei kerekpáros úthálózat	16.
Triola Gyerekház élete képekben	17.
A Pilisszentkereszti Szlovák Önkormányzat hírei	18.
Nem mindegy, hogy a tanult tehetetlenség sors vagy fátum!	22.

fény: Lampert Zsolt

Pilisi Klastrom
XII. Fesztivál

2018. 10-11.
augusztus

Új helyszínen – a BÚCSÚTÉREN – a Dobogókői út mellett

• Színház • Gyerekvilág • Parasztolimpia • Főző-Piknik • Kézműves vásár • Folklor műsor • Koncertek • Sörház • Fröcsterasz

Hírek az ülésteremből

4/2018. március 29. – Képviselő-testületi ülés

A testületi ülésen hat képviselő vett részt. Az ülés során a képviselők az alábbi tárgyakban hoztak döntéseket:

- Jóváhagyásra került az önkormányzat 2018. évi közbeszerzési terve és a szociális feladatok ellátásáról szóló beszámoló.
- Elfogadta a képviselő-testület a 2017. évben civil szervezetek és egyesületek támogatására kiírt pályázat kapcsán támogatott szervezetek pályázati elszámolásait. A testület döntésével támogatásra érdemesnek minősítette továbbá a Pilisszentkereszti Német Önkormányzat által 2018. évben szervezett német tábor megvalósítását 500 000 Ft támogatási összeggel.
- Mint minden évben, idén is kiírásra került a helyi civil szervezetek és egyesületek támogatására irányuló pályázat.
- A testület döntésével erkölcsi támogatását fejezte ki az iránt, hogy a Pilisszentkereszti Szlovák Nemzetiségi Általános Iskolában a pomázi Teleki-Wattay Művészeti Iskola által kihelyezett szolfézs-oktatás valósuljon meg 1-2. osztályban.
- Módosításra került az Önkormányzat 2018. évi költségvetéséről szóló rendelet a Polgármesteri Hivatal személyi állományát illetően.
- A Takarékszövetkezet nyitvatartásával kapcsolatos problémák okán döntés született arról, hogy az önkormányzat a júniusi falugyűlésen biztosítja a lehetőséget a kérdés megtárgyalására és erre a B3 takarékszövetkezetet meghívja.

5/2018. április 26. – Képviselő-testületi ülés

A testületi ülésen a képviselők teljes létszámmal voltak jelen. A közmeghallgatás után a képviselők az alábbi tárgyakban hoztak döntéseket:

- Jóváhagyta a képviselő-testület a település 2017. évi közbiztonsági helyzetéről szóló rendőrségi, és tűzoltósági beszámolót. A testület döntésével támogatásra érdemesnek minősítette a Pilisszentkereszti Szlovák Önkormányzat által 2018. évben szervezett szlovák tábor megvalósítását 300 000 Ft támogatási összeggel.
- A testület elfogadta a Pilisszentkereszti Szlovák Nemzetiségi Óvoda továbbképzési tervét.
- A Völgyzugoly Kft.-vel kötött településrendezési eszközök felülvizsgálatára szóló szerződése módosításra került, és ezzel elfogadta a testület a településtervező által előterjesztett változásokra beadott új árajánlatát. A képviselő-testület döntött, hogy továbbra is Rózsa Gyöngyvér főépítést bízta meg a települési főépítési feladatok ellátására 2019. december 31-ig, továbbá döntött arról is, hogy megbízza a Települési Arculati kézikönyv elkészítésével.
- Az önkormányzat képviselő-testülete megalkotta a 4/2018. (IV.27.) sz. önkormányzati rendeletét az Önkormányzat 2017. évi költségvetési rendeletének végrehajtásáról szóló beszámoló alapján történő módosításáról.
- A testület döntésével 300 000 Ft-tal támogatta a Községi Ház Néptáncsoportjának 10. évfordulója alkalmából megrendezésre kerülő ünnepség megvalósítását.
- A testület kinyilvánította szándékát, hogy indulni kíván az Önkormányzati tulajdonú belterületi utak szilárd burkolattal történő kiépítésének, felújításának és korszerűsítésének támogatása gazdaságfejlesztési céllal Pest megye területén 2018. c. támogatására kiírt pályázaton a Béke utca és Szabadság utca fejlesztésére, felújítására, és a kiviteli terv elkészítésére a Tandem Mérnöki Irodát bízta meg.
- A napirendek után elfogadásra került a lejárt határidejű határozatokról szóló beszámoló.

6/2018. április 27. – Rendkívüli képviselő-testületi ülés

A testületi ülésen öt képviselő vett részt. A rendkívüli ülésen az alábbi tárgyakban hozott döntést a képviselő-testület:

- A testület döntött arról, hogy indulni kíván az Önkormányzati feladatellátást szolgáló fejlesztések támogatására kiírt pályázaton a Béke utca felújítása tárgyában.

7/2018. május 31. – Képviselő-testületi ülés

A testületi ülésen öt képviselő vett részt. Az ülés során a képviselők az alábbi tárgyakban hozták meg a döntéseket:

- A képviselő-testület ezen az ülésen fogadta el a község lakosságának egészségi állapotáról szóló beszámolóját, a Pilisi Klastrom Nonprofit Kft. 2017. évi tevékenységéről szóló beszámolóját, valamint a 2017. évi belső ellenőrzési munkáról szóló beszámolóját.
- A testület megalkotta a 5/2018. (V.31.) sz. önkormányzati rendeletét az önkormányzat 2017. évi költségvetésének végrehajtásáról.
- Elfogadásra került a 2017. évi ellenőrzési munkáról szóló beszámoló.
- A képviselő-testület a civil szervezetek és egyesületek támogatására kiírt pályázatra beérkezett pályázatokat is elbírálta és az alábbiak szerint döntött: ■ a TRIOLA Összművészeti Egyesület pályázatában megjelölt célt – Triola Programok 2018. program-sorozatot 470 000 Ft; ■ a Pilisszentkereszti Iskoláért Alapítvány pályázataiban megjelölt célokat – tanulmányi kirándulás Hatvanba – 340 000 Ft, és karácsonyi műsor megrendezése – 130 000 Ft; ■ a Pilisszentkereszti Óvoda Gyermekekért Alapítvány pályázatában megjelölt célt – Az óvodai szüreti hetek, továbbá 2018. évi Jótékonysági bál megrendezése – 430 000 Ft; ■ a Pilisszentkereszti Lendület SC pályázatában megjelölt célokat – működési támogatás biztosítása – 420 000 Ft; ■ a Taekwon-do Szakosztály pályázatában megjelölt célt – övvizsgák – 50 000 Ft; ■ a Pilisszentkereszti Somvirág Egyesület pályázatában megjelölt célokat – működési támogatás biztosítása – 110 000 Ft, és programok – 50 000 Ft összeggel támogatta a képviselő-testület.
- A testület jóváhagyta, hogy csatlakozik a Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíj pályázathoz és a szociális keret terhére évi 400 000 Ft-ot biztosít.

8/2018. június 5. – Rendkívüli képviselő-testületi ülés

A testületi ülésen négy képviselő vett részt. A képviselők az alábbi ügyben határoztak:

- A „Pilisszentkereszt Rákóczi Ferenc utca és Kossuth Lajos utca rekonstrukciója – építési beruházás beszerzés” tárgyú beszerzési eljárását a testület eredményesnek nyilvánította. Az eljárás nyertesének a Deponátor Kft.-t hirdette ki.

9/2018. június 28. – Képviselő-testületi ülés

A testületi ülésen hat képviselő vett részt. A lejárt határidejű határozatokról szóló polgármesteri beszámoló elfogadása után, a napirend tárgyalása során a képviselők a következő döntéseket hozták meg:

- Döntés született a Budakalász, Csobánka Pilisszántó, Pilisszentkereszt és Pomáz Önkormányzati Önkéntes Tűzoltóság 2018. évi többlettámogatására Pilisszentkereszt vonatkozásában lakosság-szám arányosan 346 252 Ft többlet támogatás odaítéléséről, amely csak akkor lép életbe, ha a Társuláshoz tartozó valamennyi önkormányzat támogatja a többlettámogatás odaítélését.
- Elfogadásra került a polgármester Pilisi Klastrom Fesztivál megrendezésével kapcsolatos tájékoztatója, és az önkormányzati hozzájárulás maximalizálva lett 2 500 000 Ft-ban, és az idei évben megrendezett Pilisi Kavalkád Fánkfesztivál támogatásával kapcsolatos elszámolás is elfogadásra került.

■ A testület ezen az ülésen döntött arról, hogy Díszpolgári címet adományoz Urbanics Lászlónak és feleségének Urbanics Lászlóné-nak (Edit néni) évtizedeken át tartó táncpedagógusi munkájukért, továbbá Pilisszentkeresztért – Pre Mlynky Emlékérmét adományoz azoknak az asszonyoknak, akiknek a templomunk tisztaságát

köszönhetjük: Chiló Ferencnének, Czink Józsefnének, Dubiczki Mátyásnének, Galda Jánosnének, Mikusik Bélánének, Mikusik Kálmánnének és Szabó Mihálynének. Az átadási ceremóniára a Pilisi Klastrom Fesztivál keretében került sor.

Összeállította: **Licsikné Sipos Enikő**

Vendégségben az Országházban

Az a megtiszteltetés érte Pilisszentkeresztet, hogy Magyarország Miniszterelnökének Orbán Viktornak meghívásából június 12-én településünk képviselőjében részt vehettem, Peter Pellegrini a Szlovák Köztársaság miniszterelnökének tiszteletére adott díszbédén. A díszbédre az Országház Vadásztermében került sor.

A díszbédet megelőző sajtótájékoztatón Orbán Viktor kiemelte, hogy „Egy diplomáciai gyakorlatban ma ritka megbeszélést folytathattam a miniszterelnök úrral, ugyanis egy, két nemzet közötti, sikeres bizalomépítési folyamat kellős közepén vagyunk, és ha egy mondatban kellene, vagy egy szóban kellene összefoglalnom, hogy mi is a teendője a két miniszterelnöknek, akkor csak annyit kellene mondanom, hogy folytatni. Ugyanis a jó dolgokat már elindítottuk, a

rossz dolgokat pedig már félretettük.”

A két nemzet közötti bizalomépítési folyamat részeként meghívást kaptak a díszbédre azok a magyarországi vezetők, akiknek ebben a pozitív folyamatban kiemelkedő szerepük van.

A díszbédet követően Peter Pellegrini kormányfőt Áder János köztársasági elnök úr fogadta.

Köszönöm Orbán Viktor miniszterelnök úrnak a megtisztelő meghívást.

Peller Márton polgármester

Peter Pellegrini a Szlovák Köztársaság, és Orbán Viktor Magyarország miniszterelnöke

Fotó: Botár Gergely

Pécsett találkoztak a pálos települések képviselői

Az ország 27 települése, több mint 100 fővel képviseltette magát 2018. június 9-én, Pécsett a Pálos Települések VII. Találkozóján. A találkozón olyan települések képviselői vettek részt, ahol történelmünk során jelen volt, vagy ma is jelen van az egyetlen magyar alapítású férfi szerzetesrend, a Pálos Rend. A kapcsolatok mélyítése érdekében községünket Peller Márton polgármester úr és Jánszki István képviselő úr képviselte a rendezvényen. A találkozót hagyományosan szentmise nyitotta meg a Pálos templomban, majd a Zsolnay Kulturális Negyedben és Pécs belvárosában kulturális programok gazdagították a programot. A találkozón tartott ünnepség keretében beszédet mondott Pécs polgármestere Páva

Zsolt, Dr. Udvardy György pécsi megyéspüspök és Csóka János pálos tartományfőnök is.

A rendezvény végén Páva Zsolt pécsi polgármester a találkozó vándorzásútját átadta a jövő évi rendezést vállaló Somogy megyei Iharos polgármesterének, Horváth Győzőnek.

A nagysikerű rendezvény lebonyolításáért köszönet illeti Pécs Megyei Jogú Város Önkormányzatát, és a Magyar Pálos Rend Tartományfőnöki Hivatalát.

Jeles évfordulóink

„Emlékek nélkül nemzetnek híre csak árnyék.”

A 2017 elején indított „Jeles évfordulóink” sorozat keretében most a magyar zeneművészet két kiemelkedő személyiségére, valamint az „anyák megmentőjére” emlékezünk

175 éve született meg a Szózat zenéje, Egressy Béni alkotása

Százhetvenöt éve énekelték először a nyilvánosság előtt Vörösmarty Mihály Szózat című költeményét Egressy Béni megzenésítésében.

Vörösmarty Mihály 1836-ban született verse a hazafias költészet remekműve, amely a Himnusz mellett második nemzeti imánkká lett. A Nemzeti Színház igazgatója, Bartay Endre 1843 elején felhívást tett közzé a Szózat megzenésítésére. A beérkezett 22 pályamű közül a bíráló választmány Egressy Béni művét választotta. A díjat, 20 aranyat 1843. május 10-én adták át Egressynek a Nemzeti Színházban, s ekkor mutatták be telt ház előtt a zeneművet is.

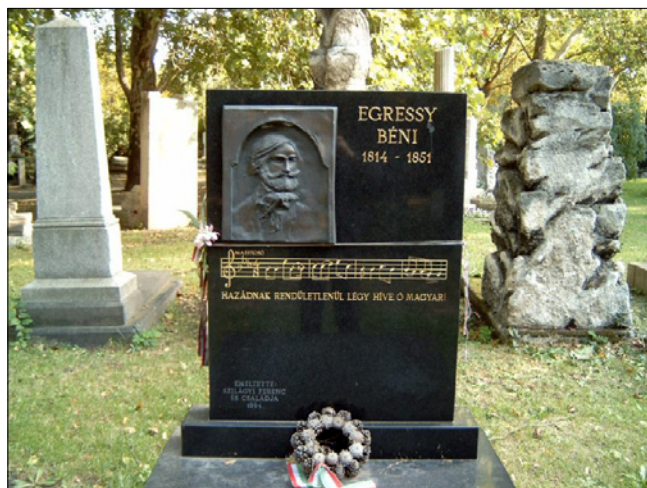
Egressy Béni 1814. április 21-én Sajókaszincon született, iskoláit Miskolcon és Sárospatakon végezte. Tanító lett, de testvérének, Egressy Gábornak példája nyomán vándorszínésznek állt, emellett tanult zeneelméletet és nyelveket is. 1843-ban került a pesti Nemzeti Színházba karénekesként. A rendkívül sokoldalú Egressy volt Petőfi Sándor verseinek első megzenésítője és számos népies műdal szerzője. Foglalkozott színművek, operaszövegek írásával és fordításával is, több mint félszáz színdarabot és 19 operaszöveget fordított magyarra.

Az Egressy által megzenésített Szózat hamar nemzeti énekké, „a nemzet béke- és harci dalává” lett. Az ország minden nagyobb városában előadták, az 1843-44-es országgyűlés alkalmából bemutaták a pozsonyi magyar színpadon is. Hatásáról így írt a Pesti Hírlap:

„A szívrázó költemény és melódia hallatára egészen el volt ragadtatva a közönség, elannyira, hogy a végső verseket a hallgatók közül többen együtt kezdték énekelni a színészekkel...”

Egressy Béni részt vett az 1848-49-es szabadságharcban, Kápolnánál meg is sebesült. A szabadságharc leverése után Klapka György menlevelével szabadult és visszatért a színpadra.

1851-ben, 37 évesen tüdőbajban halt meg Pesten.

125 éve hunyt el a Himnusz megzenésítője, Erkel Ferenc

Erkel Ferenc, a magyar nemzeti opera megteremtője százhuszonöt évvel ezelőtt, 1893. június 15-én halt meg Budapesten. Az akkor többnemzetiségű Gyulán született 1810. november 7-én. Édesapja, Erkel József város zenei életében fontos szerepet töltött be karnagyként és tanítóként. A tízgyermekes családban a másodszülött Ferenc volt a legidősebb fiú, aki kiskorától közel került a zenéhez, hiszen apja és nagypapja is jól képzett zenész volt.

Nagyváradon, majd a pozsonyi bencéseknel végezte gimnáziumi tanulmányait. Zenei képzése jó kezekbe került a kiváló zenepedagógus hírében álló Klein Henriknél. 18 évesen Kolozsvárott zongoratanár lett, itt megismerkedett a magyar opera első, kezdetleges alkotásaival, és folyamatosan képezte magát.

1834-ben a pesti Nemzeti Kaszinóban mutathatta be zongoratudását, a következő években Pesten és Budán több helyen is dolgozott karnagyként. Kezdetben népszerű külföldi szerzők műveit vezényelte, de megérezvén a magyar közönség óhaját, maga is komponálni kezdett.

1840-ben elkészült Bátor Mária című operájával. Ezzel megszületett az első magyar nemzeti opera, amely a Nemzeti Színház névadó ünnepségén 1840. augusztus 8-án hangozhatott el először. Az operatörténet szempontjából igazán jelentős Erkel-művek (Hunyadi László, Bánk bán) ezután keletkeztek.

A Szózat megzenésítését követően Bartay Endre Kölcsy Hymnusának megzenésítésére is pályadíjat tűzött ki. A népes bírálóbizottság Erkel Ferenc jellegű művét ítélte a legjobbnak, ami méltán nyerte el a magyar közönség tetszését is. Ma is Erkel alkotása a hivatalos magyar Himnusz zenéje. (Egyébként Erkel a Szózatához is komponált zenét, de mivel tagja volt a bírálóbizottságnak, az Egressy sikerét hozó pályázaton nem indulhatott.)

Erkel Ferenc közéleti tevékenysége is igen jelentős volt. 1853-ban néhány kiváló muzsikussal életre hívták a Filharmóniai Társaságot, közben a Pesti Sakk-kör létrehozásán is fáradozott. Erkel kiváló sakkjátékos volt.

Legismertebb operáján, a nemzeti ellenállás szimbólumává vált Bánk bánon hosszú ideig dolgozott, bemutatására a Nemzeti Színházban 1861. március 9-én került sor. A Bánk bán szövegkönyvét Egressy Béni írta Katona József azonos című drámája alapján.

Az 1875. október 14-én megnyitott Zeneakadémia első igazgatója Erkel Ferenc lett. Az 1884-ben elkészült Magyar Királyi Operaházban, a magyar opera első kőszínházában 1885. március 15-én

mutatták be az István király című, fiaival, Elekkel és Gyulával közösen komponált operáját.

Erkel Adler Adéllal kötött házasságában 9 gyermek született. Zenész fiakat nevelt, negyedik fia, Sándor kora egyik legnagyobb karmestere lett.

Az öregedő és megfáradt Erkel Ferenc 1887-ben lemondott a Zeneakadémia igazgatói posztjáról, majd tanári állásáról is. 80. születésnapján még utoljára lépett fel.

1893. június 15-én Budapesten hunyt el.

200 éve született Semmelweis Ignác, az „anyák megmentője”

Semmelweis Ignác, a magyar orvostudomány egyik legnagyobb alakja, a gyermekágyi láz kóroktanának megalapozója kétszáz évvel ezelőtt, 1818. július 1-jén született Budán módos, tízgyermekes polgárcsalád ötödik gyermekeként.

Középiskolai tanulmányait a székesfehérvári Ciszterci Szent István Gimnáziumban és a budai Egyetemi Katolikus Gimnáziumban végezte. 1837 őszén a bécsi egyetemen jogot kezdett tanulni, de érdeklődése az orvoslás felé fordult, és átiratkozott az orvosi karra. 1844-ben Bécsben kapta meg orvosdoktori diplomáját és szülésmesteri oklevelét, a következő évben pedig sebészdoktorrá avatták. Ezután tanársegédi állást kapott a bécsi közkórház szülészeti klinikáján.

Semmelweisnek feltűnt, hogy az otthon vagy bábaképző intézetekben szülő nők közül sokkal kevesebben haltak meg gyermekágyi lázban, mint a kórházakban, holott a képzett orvosok helyett csak képzetlen szülésznők foglalkoztak velük.

Rájött, hogy a gyermekágyi lázat éppen az orvosok és orvostanhallgatók okozták azzal, hogy boncolás után fertőtlenítetlen kézzel vizsgálták a várandósokat, a gyermekágyi láz tehát nem önálló kór, hanem az orvosok által terjesztett fertőzés következménye.

Ezért a hozzá beosztott orvosoknak javasolta, majd előírta, hogy a vizsgálatok előtt klórmész-oldattal mossanak kezet. Ezután szinte megszűnt a gyermekágyi láz, de az elismerés helyett Semmelweis szembe találta magát a hivatalos, tudományos világgal, melynek tagjai sértőnek találták a feltételezést, hogy ők okozták a betegek halálát.

1848 tavaszán Semmelweis hivatásának gyakorlása mellett több társával együtt tagja lett a bécsi forradalmi Nemzeti Gárdának, és

erre hivatkozva elbocsátották a kényelmetlen magyart. Visszatért szülővárosába, ahol régi barátai mellett a szakma is hamar befogadta. 1851-ben a pesti Rókus kórház főorvosának nevezték ki, 1855-től a szülészet és nőgyógyászat professzora volt a Pesti Tudományegyetemen. 1858-ban hosszabb cikksorozatot közölt a gyermekágyi lázról, s egy német nyelvű monográfiát is közreadott, de csak kevesen fogadták el nézeteit.

Megkeseredett emberré vált, feltehetően nyomasztotta, hogy sok szülő nő halálát éppen ő okozta.

„Gyilkoltam – jóhiszeműen tettem, de gyilkoltam – meg akartam menteni a gondjaimra bízott szülőnőket. Azt hittem, minél szorgalmasabban boncolok, annál inkább rájövök a titkos okra, mely megöli őket. Ezért boncoltam, s az ujjamon tapadó hulláméreggel öltem meg őket.” – emlékezett.

Hangulata egyre romlott, és 1865 nyarán a döblingi elmeegógyintézetbe utalták, ahol augusztus 13-án máig is tisztázatlan körülmények között halt meg. (Szomorú érdekesség, hogy Gróf Szechenyi István, a legnagyobb magyar öt évvel korábban ugyanebben az épületben halt meg, és halálának körülményei a mai napig ugyancsak sok kutatót foglalkoztatnak.)

Az anyák megmentőjét a schmelzi temetőben temették el, földi maradványait összesen négyszer exhumálták. Hamvait 1965-ben ott helyezték örök nyugalomba, ahol másfél évszázaddal korábban a géniusz meglátta a napvilágot.

Igazságot csak halála után szolgáltatott neki a tudományos világ. Ma már kétségtelen, hogy Semmelweis Ignácnak mindenben igaza volt, és helye van a legnagyobb orvosok között.

Dr. Horváth Sándor
SZPKE elnök

Emma néni, a Kormányzó Keresztlánya

A Pilisi helybeli kortársaim és elődeik emlékeznek még arra: Trianon után a tragikusan megcsonkolt, Haza népességét a korabeli politika, nagy igyekezettel igyekezett pótolni, a család szaporulatot, elősegíteni.

Nem tudnám a rendelkezést pontosan idézni, de a szóbeszéd, a verbális helytörténet úgy mondja Horthy Kormányzó Úr és környezete, a néptanítók segítségével jelezhetők az illetékes hivataloknak, ha egy családban tizedik gyermek és esetleg továbbiak születtek.

Ez esetben a Kormányzó tiszteletbeli keresztapaságot vállalt. Emma néni 20. gyermekként született, ez abban az időben nagyon ritka dolognak számított. A huszadik gyermek születésének híre eljutott a kormányzóságra és előkészületek történtek arra, hogy a keresztelő szertartáson Horthy Kormányzó úr sze-

mélyesen vegyen részt. De végül halaszthatatlan elfoglaltsága miatt a Kormányzó mégsem tudott jelen lenni, ezért a keresztszülői tisztséget a Kormányzó nevében egy tiszteletbeli, helyi notabilitásra Janda Győzőre testálták, aki abban az időben a helyi iskola igazgatója volt.

Úgy tudjuk a korabeli környéki sajtó: Pilis-hegyvidéki hírek is közzétette az eseményt.

Ma már a részletek elhomályosodtak, de azt tudjuk az újszülött, állami kormányzói ajándékot is kapott.

Isten éltese a 88 éves özvegy Pilát Rezsőné Diószegi Emma nénit, aki helyi viszonylatban nagy népszerűségnek és tiszteletnek örvend ma is. Küzdelmes élete volt, méltán érzi, élvezi, családjá környezete és szülőfaluja megbecsülését.

Pán Boh daj dobre zdravy!

A történetet lejegyezte – kissé szűkítve – a mai kornak egy helybeli krónikás: Gaján Vilmos

HÍREK KÉPEKBEN

Úrnapi körmenet

Szentkúti Búcsú

Fotó: Papp Gyula

Fotó: Papp Gyula

A Községi Ház hírei

A Költészet Napja

■ 2018. április 14-én a Községi Ház és Könyvtárban Pilisszentkereszt Község Önkormányzata és a Szentkereszti Polgári Kör Egyesület közös szervezésében tartottuk a Költészet Napját, melynek keretében a műsor „Ima távoli hazámért” címmel Tarics Péter jubileumi Wass Albert-estje volt Wass Albert születésének 110. és halálának 20. évfordulóján. Közreműködött Kovács Hortenzia.

Népi kézműves foglalkozások

■ 2018. február 7-étől folytattuk a „Népi kézműves foglalkozások gyerekeknek a Községi házban” c. gyerekprogramot, melyen kéthetente szerdánként, mindig más-más kézműves tárgyakat készítették a gyerekek: húsvétra gyapjúkosárákat nemezeltek a húsvéti tojásnak, a tavaszt fűzfakoszorú fonással és díszítéssel köszöntötték, Anyák Napjára színes kreppvirágot készítettek, ezután fűztek gyöngyálatkát, majd faragtak szélcsengőt és az utolsó foglalkozáson gyapjúkarkötőt nemezeltek.

Az összefoglalót
Nyitrai Zsuzsa készítette

10 éves a Pilisszentkereszti Községi Ház Néptáncsoportja

A Pilisszentkereszti Községi Ház Néptáncsoportja 2018. május 19-én ünnepelte megalakulásának 10 éves jubileumát a Pilisi Szlovákok Központjában. Az ünnepségen a köszöntést követően elhangzott néhány gondolat a néptáncsoport elmúlt tíz évének történetéről.

A néptáncsoport egyik tagjának visszaemlékezése szerint a helyi német önkormányzat szervezésében egy kulturális rendezvényre utaztak, ahol néptánc bemutató, majd azt követően bál volt. Ott merült fel, mint ötlet, hogy milyen jó lenne, ha Pilisszentkereszten is lenne egy folklór csoport. A néptáncsoport létrejöttének feltétele volt, hogy szerveződjön hasonló korúakból álló, együtt táncolni akaró csoport. A faluban ekkor már több mint 25 éve a fiatalok tanításával foglalkozott Urbanics László és felesége Edit, aki vállalta az első lépések tanítását. A csoport 12 fővel indult, az Urbanics házaspár tradicionális szlovák táncokat tanított. Az első években a táncstudás bemutatása a próbateremre korlátozódott. Később itt helyben volt a fiatalabb korosztállyal együtt egy-egy közös rendezvényen való közönség előtti megmutatkozás.

2010-ben Szilvási Károly vette át a néptáncsoport tanítását és ezzel megkezdődött a megismerkedés a különböző tájegységek néptánc hagyományaival.

A néptáncsoport fő feladatának a Kárpát-medence népeinek zenéjének és táncagyományainak megismerését, megőrzését és korszerű színpadi feldolgozását és népszerűsítését tekinti. Táncikat a hagyományok felelevenítésével, megőrzésével és továbbörökítésének céljával adják elő. Fennállásuk óta folyamatosan minden évszakban részt vesznek helyi regionális és országos rendezési fesztiválokon, eseményeken, különböző témájú rendezvényeken. Részvételükkel nagy örömet okoznak a jelenlévő közönségnek fiataloknak és idősebbeknek egyaránt. Előadott táncuk kiválasztásánál mindig alkalmazkodnak a rendezvény fő üzenetéhez.

Az együttes heti rendszerességgel nyári és téli szünet nélkül gyakorol, itt az ünnepélynek helyet adó Pilisi Szlovákok Regionális Központjában.

A fellépések év elején a báli időszakban kezdődnek, tavasszal a majálison vesznek részt, majd a nyári fesztiválokon, amelyet ősszel

a szüreti mulatságok, végül az idősek napján a táncvaló köszöntések zárnak.

Országos rendezvényeken való fellépéseik a Magyarország Szeretlek c. tv műsor. Rendszeresen fellépnek Szentendre és kistérsége rendezvényein, Pilisszentkereszten, Pilisszántón, Csobánkán, Pomázon, ezenkívül Pilisvörösváron, Pilisborosjenőn, Pilisjászfalun, Máriaremetén

és Budapesten a Ki Mit Tud-on.

Alkalmanként ellátogatnak a nagy Magyarország területén azokba az országokba, amelyek ma már határainkon kívül esnek. Szívesen hívják őket a magyarok lakta településekre, felvidéken Szlovákiában, ahol nagyon kedvelik a magyar énekkel színesített táncikat. Többször is táncoltak egy, vagy több napos fesztiválon, ahol 4-6 tájegység táncait mutatták be.

Az elmúlt években felléptek a szlovákiai magyar testvérelépések EU rendezvényein Veľké Ludince-n, Nagyöveden és Pleš Fülekipilisen és nagy örömmel táncoltak a Pilisszentkereszti újratelepítésének 270. évfordulója ünnepségén.

A néptánc együttes fejlődésének kulcsa az állandó, folyamatos képzés, új táncok elsajátítása és a régen tanultak ismétlése, hiszen az országos vagy akár a helyi fesztiválokon is csak egy megújult repertoárral tudnak színvonalasan bemutatkozni. Az igazi hagyományörzés érdekében a tájegységek hagyományainak megfelelően a táncok eredeti jellemzőit igyekeznek elsajátítani. Töreksenek mindenkor az eredeti fellelhető hagyományoknak megfelelően megtanulni a táncokat. Szakmai vezetőjük Szilvási Károly a film archívumokat kutatja és a legrégebbi eredeti lépéseket, mintákat tanítja.

A táncosok szeretnék közzétenni azt a személyes örömet, amit minden alkalommal megélnék. Frissen tartja őket, együtt egy közösségben énekelnek, táncolnak, az összetartozás élménye mindenkinek javára válik. Példamutató csoporttá váltak azáltal, hogy kitartásukkal, összetartozásukkal hagyományaink nyomába eredtek és továbbra is haladnak ennek megfelelően. Minden új tánc egy új élményt hoz el a csoport számára, így gazdagodnak és – mi mindannyian velük együtt –, így kulturális anyanyelvünk töretlen fejlődésben és megőrzésben van általuk is.

A jubileumi ünnepség beszédét összeállította Vargyai Györgyi

Hírek az Iskolából

Június 8-án tartottuk a gyermeknapot az iskolában. Idén ez a rendezvény különlegesre sikerült. 12 vegyes csapatba osztottuk a tanulókat. Már előző nap kisorsoltuk, hogy ki hová kerül, és ki lesz a felsős csapatkapitány. Az alsós gyerekek még aznap délután izgatottan keresték a csapatkapitányukat és csapatuk tagjait.

Másnap reggel többen segítettek Fehér Attila bácsinak kimérni és felépíteni a vetélkedőhöz szükséges pályát, odakészítették az eszközöket. A csapatkapitányoknak végig fontos feladataik voltak a lebonyolításban és szervezésben. Egyszerre hat csapat versenyzett egymással. A pedagógusok alkották a vonalbírák és a zsűri lelkes csapatát. Lovász Bea néni jegyezte föl a csapatok által megszerzett pontokat.

A hőség ellenére a gyerekek nagyon lelkesen versenyeztek, élvezték a sok ügyességet kívánó és tréfás feladatokat. A verseny-

Gyermeknap

számokban nagyon sok eszközt: babzsákokat, sokféle labdát, dobozokat, számoltyókat, sportmezeket és színes vízzel telt vödöröket

is használtak. A vidám hangulatot növelte az is, hogy többen színes kalapot kaptak a tűző nap ellen. A még sorra nem kerülő csapatok türelmetlenül várták, hogy megmutathassák, ők is milyen ügyesek.

Az első három helyezett csapat tagjai büszkén viselték a kapott érmeket, de természetesen minden résztvevő jutalomban részesült.

A délelőtti "megpróbáltatások" után a gyerekek örömmel fogyasztották el a Szülői Szervezet által készített hot-dogot és a hűsítő jégkrémet.

Köszönjük szépen ezt a szép napot a résztvevőknek és a szervezőknek egyaránt!

Alsós munkaközösség

Almádi Adél

Hrnicsár Eszter

Illés Vanda

Hugyecsek Roland

Ballagás és évváró

Június 15-én délután tartottuk az iskolai évváró ünnepséget és a ballagást.

A nyolcadikosok és az őket búcsúztató hetedikesek már hetek óta készülődtek a ballagásra. Elkészült a hangulatos, rendhagyó tabló, az ünnepi beszédek, az emlék nyakkendők. Az utolsó napokban többször találkoztunk az énekeket ballagva gyakoroló diákokkal, az alsósok pedig izgatottan és kicsit aggodalmasan várták a boldogballagást. A nyolcadikosokat nem volt könnyű elengedni: igazán kedves, nyitott gyerekek voltak, akikhez tanárként is jó volt bemenni órát tartani.

A beszédekben mindenki kiemelte az iskola családi hangulatát, a személyességre is lehetőséget adó körülményeket. A diákok közül többen az iskola igazgatójától, Papucsekne Glück Mártától értékes könyvet vehettek át a

jó munka gyümölcseként: kitűnő bizonyítványért, közösségi munkáért, versenyeken való részvételért. A Polgármester Úr, Peller Márton Galda Petrát jutalmazta a nyolcadikosok közül kiemelkedő munkájáért. A szlovák önkormányzat képviselőjében Demjén Tamásné is komoly ajándékokat osztott ki az egész éves szlovák verseny jutalmaként.

Az esemény a hagyományos „lufi-eregetéssel” zárult, a nyolcadikosok Sosztakovics szép zenéjére, a Második keringőre engedték

el az általános iskolai éveiket jelképező lufikat. Talán ez volt az ünnepség legmeghatóbb része.

A forróság és viharfelhők ellenére a szülők, vendégek, az iskola dolgozói és a gyerekek is kitartottak, jó hangulatú évváróval fejezhették be az évet a diákok – mi, tanárok még nem, hiszen a hónap végéig még dolgozunk, hogy a jövő év is olajozottan kezdődhessen el.

Újdonság az iskola életében, hogy az Önkormányzat sikeresen pályázott a sportpálya felújítására, így ősztől a gyerekek már biztonságos sportburkolattal ellátott pályán vehetnek részt a testnevelésórákon, játszhatnak. Szintén új, hogy már ebben az évben is angolt tanultak a negyedikesek, s természetesen ezt folytatják ötödikben is, s a következő negyedik osztályok számára is – felmenő – rendszerben az angol lesz a második nyelv a szlovák mellett.

Pedagógusok

Iskola 4. osztályos tanulóinak néhány alkotása

Pintér Aletta

Bakk Henrietta

Heinrich Lara

Kosznovszki Tamás

Óvodai hírek

A tavaszi hónapok ismét nagyon gyorsan teltek el, sok-sok programunk volt.

A húvös Húsvét után szinte azonnal berobbant a hőség. Bár a nap-tár tavaszt mutatott, az időjárás erről mit sem tudott, tombolni kezdett a nyár. A lehető legtöbb időt kint töltöttük a szabadban, sokat sétáltunk és kirándultunk. Mivel az óvoda játszótérét felújították, két hétig a községit használtuk.

■ Április 7-én, szombaton nagycsoportosaink „Iskola nyitogató” délelőttön vettek részt. Kati néni és Laci bácsi (a leendő első osztályos pedagógusok) meghívására ismerkedtek az iskolai élettel.

■ Április végén-május elején köszöntötték az édesanyákat a gyermekek, csoportonként, műsorral, versekkel-énekekkel készültünk a nagy napra.

■ Május elején a Csibe csoportosok ajándécsomagokat nyertek a „dm Magyarország”: „A Nap gyermekei” címmel meghirdetett rajzpályázatán. Köszönjük! mindenkinek a szavazatokat!

■ Május 8-án, a pomázi Teleki-Wattay Művészeti Iskola zene tagozatos növendékei kedvescsináló koncerttel kedveskedtek nekünk, ismét nagy volt a siker, köszönjük!

■ Május 11-én az Áldás együttes fergeteges tánccházal varázsolta el gyermekeinket, a Madarak és fák Napja alkalmából.

■ Május 25-én a Süni csoportosok (nagyok!) ballagtak el az óvodából. Az iskola zsibongójában adták elő tartalmas műsorukat, majd a csoportszobájában láttuk vendégül a gyermekeket. A sok finomságot köszönjük a szülőknek!

A következő hétfőn fagyizni vittük el a Süniket, a sok készülődés, tanulás, próba után meg is érdemelték!

■ Június 1-jén rendeztük meg az immár hagyományossá vált gyermeknapot az új játszótéren: ugrálóvár, arcfestés, csillámtetoválás, családi ötpórá (ügyességi játékok), palacsinta, limonádé és lufik szolgálták az önfeledt szórakozást. Bizton állíthatjuk ismét sikeres volt a program.

■ Június 7-én, a Veregyházi Medveotthonba kirándultak a nagycsoportosok. Bár az időjárás nem volt kegyes hozzánk, de a sok élmény (medvetetés, kis bocs, farkasok, stb.) kárpótolt minket.

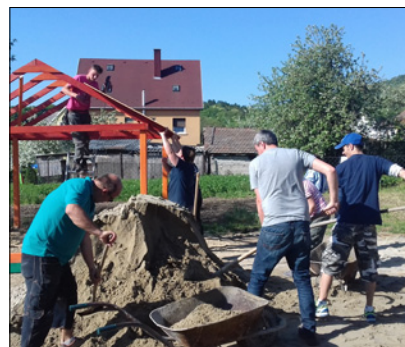
■ Június 11-én Csanádiné Molnár Ágnes ismét egy bájos báb előadással kedveskedett a gyerekeknek „Az orsó, a vetélő, meg a tű” című népmesét adta elő, saját készítésű, kizárólag természetes anyagokból készült bábokkal. Köszönjük szépen!

Ismét vége a tanévnek! Mozgalmas, sűrű év áll mögöttünk, nem kevés nehézséggel, de nagyon sok örömmel, szépséggel. Itt az igazi nyár, a pihenés, a feltöltődés ideje. Szeptemberben frissen, tetterre kezdjük az új tanévet. Addig is szép, élményekben gazdag, tartalmas nyarat kívánunk minden gyermeknek és családjainak, minden kedves olvasónknak!

Az óvoda dolgozói

Megújult az óvodánk játszótere

Kedves olvasóink!

Nagy örömmel és büszkeséggel tölt el bennünket, hogy egy évek óta dédelgetett álom megvalósulásáról számolhatunk be Önöknek!

Óvodánk régi játszótere már nem felelt meg a kor követelményeinek. Sok generációt szolgált ki, eljött hát az ideje a fejlesztésnek, változtatásnak.

Két éve létrehoztuk a Pilisszentkereszti Óvodás Gyermekekért Alapítványt azzal a céllal, hogy javítsuk óvodánk működési feltételeit, tárgyi eszközeinek beszerzését, berendezésének, játszótérének korszerűsítését, játékaiknak bővítését. Nagy szükségünk van az alapítvány működtetésére, hiszen a mai világban minden jelentősebb beruházáshoz komoly támogatásra van szükség.

Tavaly ősszel a Szüreti Bálunkat a játszótér felújítására hirdettük meg, ezen kívül is minden óvodai rendezvényünk bevételét is ide csoportosítottuk: Adventi vásár, Farsangi mulatság, stb.

Alapítványunk együttműködik óvodánk fenntartójával, Pilisszentkereszti Község Önkormányzatával az óvoda támogatásában is. A játszótér felújítása is ennek az együttműködésnek az eredménye, amely önkormányzati és alapítványi támogatás formájában valósult meg.

Körültekintően válogattuk meg a játékeszközöket, a kollektívával közösen. Két faépítésű várat választottunk, egyet a kisebbeknek, egy nagyobb méretűt a középső-, és nagycsoport-

soknak, két árnyékolóval és takarófoliával ellátott homokozót, egy különálló két személyes lengőhintát és három rugós játékot.

Az előkészítő terepmunkálatokra szülői segítséget kértünk és kaptunk. Két péntek délután és szombat délelőtt társadalmi munka keretében érkeztek a segítő kezek lapáttal, ásóval, gereblyével, sőt munkagépekkel is. Nem lehetünk elég hálásak azoknak a szülőknek, akik szabadidejüket és energiájukat nem kímélve dolgoztak azon, hogy gyermeink minél előbb birtokba vehessék az új, modern játszótérét.

Két hetet vett igénybe a telepítés, hiszen az új játékeszközöket pár napig még „pihentetni” kellett. Ez idő alatt a községi játszótéren töltöttük a délelőtti időnket. Szerencsénkre az időjárás is végig kegyes volt hozzánk.

Május első hetében azután elérkezett a nagy nap, végre birtokba vehették a teljesen megújult játszótérét.

Az idei gyermeknapot már az esztétikus, igényes játszótéren rendezhettük meg, nagy sikerrel.

Reméljük, hogy a fotók vissza tudják adni azt az örömet és csillogást, ami a kis szempárakban ragyogott.

Nagyon szépen köszönjük ismét mindenkinek a támogatást, az anyagot és a fizikait egyaránt. Önök nélkül nem sikerülhetett volna!

Bár nem volt kis munka, de gyermeink örömét és biztonságosabb játékát látva, bőven megérte!

*Hálás köszönettel:
Az óvoda dolgozói*

Majális testvértelepüléseinkkel

Április 30 és május 1-je között a település lakói és kézdisszentkereszt, valamint nagyölvédi testvértelepülési vendégeink számára majális ünnepet szerveztünk. A kézdisszentkereszt vendégek április 28-án, szombaton este érkeztek. Vasárnap Peller Márton polgármester és Mikusik Gábor alpolgármester kíséretével budapesti kiránduláson vettek részt, este a Községi Házban találkoztak szentkereszt barátaikkal, ismerőseikkel, éjszakába hajlóan beszélgettek.

Április 30-án, hétfőn délelőtt kirándultak Esztergomba, délután kispályás futball mérkőzésen vettek részt, melyet a PILE SC szervezett. A foci után a vendégek és a település lakói a Szlovák Nemzetiségi Általános Iskola udvarán találkoztak, ahol közösen Májusfát állítottak, ezt követte a nagyölvédiek borkóstolója, akik finom Nagyölvéd környéki borokkal kedveskedtek a helyieknek.

Az estét a Pilísska Kapela koncertje zárta.

Május 1-én zenés ébresztőre ébredtek Pilisszentkereszt lakói.

A délutáni program a gyerekek Fanatic jump bemutatójával indult Jánszki Katalin vezetésével, ezt követte a Fabula Bábszínház Katalin és Papucsek Vilmos volt.

Vitéz László előadása, melynek hatalmas sikere volt a gyerekek körében. Utána következett a Mátyás király juhásza c. interaktív mese a jelenlevő gyerekek bevonásával, a mesejáték animátora Pap Katalin és Papucsek Vilmos volt.

A gyerekprogramokat a Brassers fúvószenekar koncertje követte Széplaki Zoltán vezetésével és a Netz Produkció – Lengyel Szabolcs – Micsivel. 19.00 órától az Old Bones együttes játszott Hugyecsek Szilveszterrel, majd az estét APPA + Cs rock koncert zárta Pénzelik Attilával.

Pilisszentkereszt Község Önkormányzata rendezvényét Magyarország Kormánya és a Bethlen Gábor Alap támogatta

Gyereknapi Pilisszentkereszten

Május 27-én, vasárnap tartottuk a Gyereknapi mulatságokat a településen. A játszótéren ugrálóvár várta a gyerekeket és a játszótér mögötti kertben Sárközi Emánuel közreműködésével a lovaglást is ki lehetett próbálni.

A Tájház udvarán a kosaras körhintát lehetett kipróbálni, ezenkívül népi kézműves foglalkozásokat szerveztünk a Mák Flóra és a Pilisszentkereszti Szlovák Nemzetiségi Óvoda kedves óvónőinek közreműködésével. A foglalkozáson lehetett, nemezelní, színes

virágot készíteni és szíves pillangót hímzéssel díszíteni.

A Polgármesteri Hivatal Dísztermében a Szege-di Látványszínház interaktív előadását tekinthették meg a gyerekek. A hivatal udvarán a gyerekek és felnőttek számára hot-dog-ot és zsíros kenyeret készítettek, amely mellé finom házi gyümölcs szörpöket lehetett fogyasztani. 19.00 órától az Emlékparkban a Magyarországi Szlovákok Kulturális Intézete szervezésében a Sós-kúti Ifjúsági Zenekar játszott kicsiknek és nagyoknak.

Pilisszentkereszt Község Önkormányzata rendezvénye a Magyarországi Szlovákok Kulturális Intézete támogatásával valósult meg

Újra itt a nyár, újra fesztivál!

A hogy a képeken is látható, a Pilisi Színjátszók társulata gőzerővel készül az augusztus 10.-i új bemutatóra. Tavalyi sikerünkön felbuzdulva ismét Rejtőt választottunk, ám az idén négy jelenet bemutatására vállalkoztunk.

Emellett a Kisszínjátszósokkal, akikkel október óta dolgozunk együtt, elkészítettünk egy mesét, a Nem félünk a mumustól címűt. Nagyon ügyesek voltak a kicsik, remekül játszottak, alig várták, hogy megmutathassák magukat. Nagy tapsot kaptak a szülőktől, barátoktól, mi lehet ennél nagyobb elismerés?

Az augusztusi előadásunkban, a jól ismert tagokon kívül magunk között üdvözölhetjük Hugyecsek Józsefet, aki már bemutatkozott az István a királyban Koppányként, most a humoros oldalát ismerhetik meg. Külföldi munkája után, nagy örömkre visszatért közénk Papucsek Attila is, sőt egy tehetséges pomázi fiatalembert is megismerhetnek a nézők, Börcsök Barnabást, aki a Pomázi Zeneiskola növendékeként, már túl van idén egy zenés színpadi bemutatón. Régi tagjaink szinte teljes családdal vesznek részt a produkcióban, Pénzelik Attila a lányaival, Fannival, Rékával, Szemán

András feleségével, Beával és lányával Zselykével, Sipos Edit és lánya Horváth Bogi. Nagy örömmre szolgál, hogy szintén a kezdetektől, 2011-től magunk között üdvözölhetjük Tóth-Szöllős Évát, Pap Zoltánt és a pilisszántói Dobos Tibort. Néhány év kihagyás után, bár ez csak az előadásokra vonatkozik, hiszen a háttér munkák, a színpad technikai felépítése elképzelhetetlen lett volna nélküle, újra velünk játszik Papucsek Vilmos is.

A próbák már hónapokkal ezelőtt elkezdődtek, és minden tagunk, időt, energiát nem kímélve gyakorol, hogy felejthetetlen élményt tudjunk nyújtani. Bár könnyű műfajnak nevezik a szórakoztató, nevetető színdarabokat, ez nem a mögöttes álló munkára vonatkozik. A végeredmény könnyedsége mögött rengeteg munka, tanulás, pontosítás, gyakorlás rejlik. Nagyon fontos a pontosság, persze némi improvizáció befér, de a poénok csak akkor ülnek, ha megfelelő feszes tempó, vagy éppen egy-egy tartott csend alájátszik. Ahogy Latabár Kálmán mondta: „Szöveg fenn, poén lenn, tempó, tempó, tempó.” Ez azt jelenti, hogy picit az olvasók is beláthassanak a kulisszák mögé, hogy a szövegmondásnak mindig intenzívnek kell lennie, nem szabad „leejteni” a mondatokat, egyik szereplő sem mehet alá a másik által kinyilvánított intenzitásnak.

A „poén lenn” azt jelenti, hogy a legritkább esetben vicces egy poén, ha kiteszik, rájátszanak, inkább eldobva, mintha semmit sem mondanánk hatásos, akkor talál be leginkább. Akárcsak az életben, hiszen nem a favicceken nevetünk legjobban, hanem a vicces fordulatokon, egy-egy váratlan beszóláson, amire nem számítunk.

A „tempó, tempó, tempó” azt hiszem a legérthetőbb. Intenzíven, érthető szövegmondással kell haladni, hömpölyögtetni, a történetet. Négy igen mókás jelenetet választottam, amiben azt hiszem mindenki megcsillogtathatja a tehetségét, van olyan színészem, aki mind a négy jelenetben. Évről évre számomra is meglepő módon, annak ellenére, hogy ismerem a tagokat, hiszen hét éve dolgozunk együtt olyan erős színészi megnyilatkozásokkal találom szembe magam, hogy elképesztő. Mindenki annyira rejtett tartalék van, ami kiaknázásra vár, meg akar mutatkozni, és nekem a legnagyobb boldogság, amikor sikerül megnyilatkoznia a közönség előtt.

Nagyon várjuk az előadást, és a találkozást a nézőkkel, csak azt kívánhatom, hogy érezzék jól magukat és nevéssenek sokat!

A darab rendezője

Rejtő Jenő est!

Rejtő Jenő négy egyfelvonásos bohózata.
Rendezte és színpadra alkalmazta: Pap Katalin

A „Psszt!” társulat előadásában bemutatjuk:

A csintalan kéményseprő

Kéményseprő: Pénzelik Attila
Pető Soma: Szemán András
Karola a húga: Sipos Edit
Paula: Horváth Boglárka
Csányi: Dobos Tibor
Elekes: Papucsek Attila
Bihari: Böresök Barnabás
Julis: Pénzelik Réka

Szeánsz a fegyházban

Igazgató: Pénzelik Attila
Asszony: Sipos Edit
Tulipán: Papucsek Vilmos
Márkus: Papucsek Attila
Vidor: Szemán András

A biztosíték

Mügei: Szemán András
Mügeiné: Tóth-Szöllős Éva
Grósz: Dobos Tibor
Elza: Pénzelik Fanni
Tóni: Böresök Barnabás
Terka: Szemán Zselyke

Elvonókúra

Tamás professzor: Szemán András
Anna, a felesége: Szemán Beáta
Nővér: Sipos Edit
Lajos: Pap Zoltán
Piros Gyula: Papucsek Vilmos
Tordai: Hugyecsek József
Halmosné: Tóth-Szöllős Éva
Ápolt: Papucsek Attila

2018.
augusztus 10.
(péntek) 20.30 óra
Pilisszentkereszt
Búcsú tér

Az előadás Pilisszentkereszt Község
Önkormányzatának támogatásával jött létre.

Plakátterv: Reményi Bálint

350 kilométeresre bővült a Pilis Bike erdei kerékpáros úthálózat

Kistérségi együttműködés keretében újabb útszakaszokkal bővítette, egyben vasúti közlekedéssel is elérhetővé tette a Pilisi Parkerdő Zrt. a Pilis Bike erdei kerékpáros útvonalhálózatot. A kesztölci és a piliscsési önkormányzat, a helyi civil szervezetek és az erdőgazdaság együttműködése nagy jelentőségű a Pilis keleti oldalán fekvő települések turisztikai vonzerőjének növelése szempontjából is.

Új erdei kerékpáros útszakaszokat nyitottak meg Kesztölc és Piliscsév, valamint Pilisszántó között, így összesen már 350 kilométeresre bővült a 2016-ban létesített Pilis Bike erdei kerékpáros úthálózat. A családok, túra-kerékpárosok, és kerékpáros sportolók számára egyaránt jó lehetőségeket kínál új útvonalak eléréséhez új „Parkolj + Bringázz!” parkolóhelyet is kialakítottak Kesztölcön, így 10-re nőtt a hálózatba kapcsolt autós megállók száma.

A kezdeményezés fontos újonsága, hogy két, immár vasúttal is elérhető kiindulópontot is kialakítottak, egyet Piliscsaba-Klotildligeten, egyet pedig Piliscséken. Mivel az érintett vasútvonalon kerékpárral is lehet utazni, lehetővé vált az erdei kerékpáros túraútvonalak tömegközlekedéssel történő megközelítése.

Az ünnepélyes átadón köszöntőt mondott dr. Völner Pál, a térség országgyűlési képviselője, Révész Máriusz aktív Magyarorszáért felelős kormánybiztos, Vöröskői István, Kesztölc polgármestere, Péntes Erzsébet, a Magyar Kerékpáros Turisztikai Szövetség elnökségi tagja, továbbá Nyíró András, a kezdeményező Virágzó Kesztölc Egyesület elnöke.

„Példaértékű az a helyi szintű összefogás, ami a mostani fejlesztést elindította, és lehetővé tette. A civil szervezetek aktív tevékenysége szerencsésen találkozott a kesztölci és a piliscsési önkormányzat, valamint a projektgazda Pilisi Parkerdő együttműködési szándékával. A konstruktív partnerségnek köszönhetően fontos

hálózatfejlesztést hajtottunk végre, az átadott új útszakasz, és az új kiindulópontok hídként kapcsolják össze az egymás melletti turisztikai látványosságokat és magukat a településeket is. Mindez komoly fejlődési lehetőséget jelent a térség idegenforgalmában is, a vasúti közlekedés elérhetővé tétele pedig a praktikum mellett fontos fenntarthatósági üzenetet is hordoz, hiszen a tömegközlekedés használata csökkenti az erdőkre nehezedő légszennyezés mértékét – mondta az átadón Zambó Péter, a Pilisi Parkerdő Zrt. vezérigazgatója.

Az utóbbi évek kutatásai rámutattak, hogy a Pilisi Parkerdő kirándulópontjait egyre többen keresik fel kerékpárral: évente 1,5 millió biciklis látogatási alkalmat regisztrál az erdőgazdaság. Az újonnan megjelenő igényekre válaszul alakította ki a Pilisi Parkerdő Zrt. a Pilis Bike erdei kerékpáros útvonalhálózatot, amely a mostani bővítés eredményeként 350 kilométernyi bejárható erdei utat kínál a Pilisben, a Visegrádi-, és a Budai-hegységben, összesen tíz parkolóval, és két vasúti csatlakozási ponttal. A hálózat részét képezik a terepen elhelyezett térképes információs táblák is, amelyeken összesen 34 darab, különböző nehézségű túrát javasolnak az erdészek. A táblákon egyben felhívják a figyelmet az erdei kerékpározás szabályaira és etikájára, hogy az erdőt látogató gyalogos, lovas és kerékpáros túrázók egymás igényeire tekintettel, az erdő értékeit közösen megőrizve szervezzék kirándulásaikat. Természetesen az útvonalak szabadon variálhatók, de aki először indul a térségbe kerékpározni, azok számára könnyebbé válik a szakemberek által összeállított útvonalak bejárása.

A „Parkolj + Bringázz!” pontok, és az onnan induló javasolt túrák megtekinthetők a parkerdo.hu oldalon, a terepen pedig információs táblák, és számozott jelzések segítik a tájékozódást.

Pilisi Parkerdő Zrt.

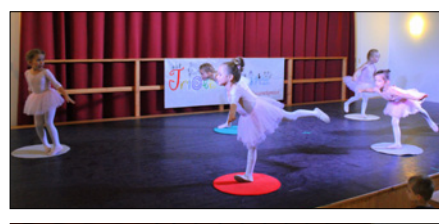
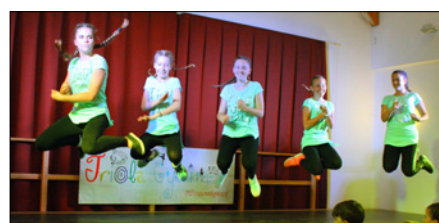
Triola Gyerekház élete képekben

A magyar népzeneoktatás ünnepén
Kobuci kert, Óbuda – Június 2.

Évzáró a Pilisi Szlovákok
Központjában – Június 14.

A Pilisszentkereszti Szlovák Önkormányzat hírei

X. Pešia túra na Pilíš „Ozvala sa muzika slovenského jazyka“

„Ozvala sa muzika / slovenského jazyka, / toho nášho krásneho / slovenského jazyka...“ – takto znie refrén podpilíšskym básnikom Alexandrom Kormošom zhudobnenej vlastnej básne Milovníci Pilíša, ktorá sa stala hitom a v istom zmysle slova hneď aj hymnou Pešej túry na Pilíš - Memoriálu Juraja Migaša. Verše s prvou strofou „Pilíšania vystúpili / už piaty raz na Pilíš, / aby sa tam pobavili, / a zložili z pleca kríž...“ náš básnik a hudobník pretvoril na podarenú pieseň po piatich rokoch, aby potešil usporiadateľov a viac-menej pravidelných účastníkov májového výstupu na vrchol Pilíša. No a potom tá muzika slovenského jazyka, ktorú z nahrávky na harmonike sprevádzal Peter Berec a spolu s ním „predspieval“ Levente Galda, sa ozývala v podaní príležitostného chóru jubilejného X. ročníka túry ako na začiatku, tak aj na konci vydareného podujatia, teda pred Strediskom pilíšskych Slovákov a na vrchu.

V sobotu 12. mája 2018 vďaka organizačnému úsiliu Slovenskej samosprávy v Mlynkoch a Združenia pilíšskych Slovákov, podporeného aj Úradom pre Slovákov žijúcich v zahraničí, vyvrcholil už tradične programovo-dramaturgicky, aj s typicky žiživou pozornosťou hostiteľov, starostlivo nachystaný deň – od Strediska pilíšskych Slovákov cez omšu v miestnom rímskokatolíckom kostole až po samotný výstup mierne strednej turistickej náročnosti na historicky

Slovákmi ospevanú horu Pleš – v čarovnom prírodnom prostredí pod rozhľadňou na vrchole hory pohladenej aj básňami slovenských poetov, rodákov spod Pilíša. Po stúpaní schodíkmi na architektonicky pôsobivo, pritom však jednoducho a účelne riešenú drevenú rozhľadňu, sa človeku naskytá aj zážitok pri pohľade na svieži zelený kraj, z ktorého v diaľke láka akoby na dotyk v obrysoch sa črtajúci a identifikovateľný prvý budapešťiansky most cez Dunaj.

Pešiu túru na Pilíš pred desiatimi rokmi vymysleli vtedajší členovia Slovenskej samosprávy v Mlynkoch Marta Demjánová, Jozef Havelka (1948-2014) a Imrich Fuhl na podnet slovenského veľvyslancu Juraja Migaša (1957-2015), ktorý našich Slovákov pobádal k aktivitám ďaleko presahujúcim výkladové skrine či etno-gastro-folk svet. Iniciátori podujatia s veľavravným mottom „Spoločnými chodníkmi v znamení prehlbovania priateľstva“ sa rozhodli jednak vzdať poctu pamiatke našich predkov, jednak zažiť súdržnosť a prispieť k zomknutiu síl ľuď dobrej vôle. Túra poskytuje z roka na rok vhodnú príležitosť na prehlbovanie priateľstva medzi jej účastníkmi a zároveň i medzi našimi národmi a národnosťami. Organizátori pôvodne vychádzali z toho, že naši predkovia dlhé stáročia žili v osadách pod vrchom Pilíš (ktorý sa pôvodne nazýval Pleš a ktorý je najvýraznejším symbolom tu žijúcich Slovákov) a určujúcim prvkom ich živobytia bolo drevo, ktoré nachádzali v pilíšskych horách. Namáhavú prácu neraz na krátky čas prerušili práve na vrchole Pilíša. Obedňajšie chvíle oddychu pri spoločnom ohni využili nielen na opekanie slaniny, ale aj na kus reči, na upevňovanie priateľstva.

Atmosféru podujatia si v tomto roku s desiatkami Pilíšanov a ich hostí z blízkeho a vzdialenejšieho okolia ako aj sťaby doma sa tu cítiacich matičiarov zo Slovenska, už tradične najmä zo Štúrova, precítili aj oficiality, príjemne vyznevšie a neformálnosťou celého podujatia splynúvšie s „turisticko-pripomienkovou masou“: predsedníčka Celostátnej slovenskej samosprávy v Maďarsku Alžbeta Hollerová Račková, hovorca slovenskej národnostnej menšiny v maďarskom parlamente Anton Paulik, generálny konzul Slovenskej republiky v Békešskej Čabe Igor Furdík a ďalší.

V mene organizátorov všetkých s vľúdnou úprimnosťou privítala s početnou a najmä tvorivou súčasťou Slovákov neobyčajne harmonizujúcich s väčšinovým maďarským obyvateľstvom predsedníčka Slovenskej samosprávy v Mlynkoch Marta Demjánová. Na Juraja Migaša zaspomínal Igor Furdík v oficiálnej časti programu, keď prišiel čas kladenia vencov a kytíc k spomienkovým tabuliam na budove Strediska pilíšskych Slovákov a po myšlienkach a posolstvách o význame podobných stretnutí Slovákov v Maďarsku s cieľom podpory ich súdržnosti, posilnenia národnej hrdosti, ako aj výzvy k oži-

vovaniu a zveľaďovaniu všetkých kľúčových slovenských aspektov národného pohybu Slovákov v Maďarsku vrátane jazyka, kultúry, vzdelanosti. V neposlednom rade o ochrane kultúrneho a duchovného dedičstva zanechaného v týchto i ďalších priestoroch Maďarska v predchádzajúcich stáročiach ich hrdými a nezlomnými slovenskými predkami, bola odsľúžená omša v miestnom rímskokatolíckom kostole. Po nej sa väčšie i menšie skupinky účastníkov túry naladení slnečným májom a láskou času pobrala lúčnami za Mlynkami na kľukatý chodník s oku lahodiacimi výhľadmi na samý vrchol Pilíša.

Pri rozhladni sa dovŕšil program priviazaním pamätnej stužky a veselým piknikom. Samozrejme, všetkých príjemne prekvapil a potešil ako dar slovenského veľvyslanectva v podobe perkeltovogulášovej prasaciny, tak aj grátis Šariš - čapované pivo priamo zo Slovenského raja, teda z obce Mlynky na Slovensku.

Na vrchole Pilíša – akoby už vžito so vzácnou symbolikou – rozozvučali sa naplno nádherné slovenské piesne tak spod Pilíša, ktoré tu ochraňujú a cizelujú početné pávie krúžky, ako aj obľúbené ľudovky zo Slovenska. Sprievod harmonikára, najmä však energické usmerňovanie rytmu v Mlynkoch už neodmysliteľného nástroja - ozembucha v podaní Janeka Machaja, vytvorilo spontánnosť, ktorá nielen naznačila, ale aj potvrdila, že Pešia túra na Pilíš –

Memoriál Juraja Migaša, v čom sa zhodli všetci účastníci, s ešte väčším odhodlaním vkročí o rok v máji do druhej desiatky svojej životaschopnej motivácie. Aj s ambíciou potvrdzovať so slovenskou vravou i piesňou na perách aj lásku k prírode, ktorú kedysi pohládzala aj tu pod Pilíšom i na vrchole hory Pleš stopa slovenských predkov, rovnako ako tomu bolo v ďalších priestranstvách súčasného Maďarska.

Text: (I/p-hl/luno) Foto: Imrich Fuhl

A X. Juraj Migaš emléktúra a Pilisben

A Pilisszentkereszti Szlovák Önkormányzat és a Pilisi Szlovákok Egyesülete május 12-én rendezte meg a jubileumi 10. Juraj Migaš emléktúrát, a pilisi szlovákok és magyarországi valamint szlovákiai barátai hagyományos Pilis túráját.

A résztvevők a Pilisi Szlovákok Központjában találkoztak, ahol megkoszorúzták Juraj Migaš és Havelka József emléktábláját. A túra kezdeményezőire visszaemlékezésen túl a megnyitót elhangzott Alexander Kormos az 5. Pilis túrára írt verse, Milovníci Pilíša, amelyet a 10. évfordulóra saját maga meg is zenésített, így a dal a Pilis túra himnuszává vált. A koszorúzás után a résztvevők a templomba mentek, ahol a szlovákiai Mlynky-ből érkező pap celebrált szlovák misét.

Ebben az évben szép számban vettek részt az általános iskola tanulói is, akik a Bodujeme programban vetélkedtek. A diákok nemcsak családtagjaikat hozták el magukkal, hanem a barátait is.

A szlovákiai Mlynky-ből érkező barátaink idén is gondoskod-

tak arról, hogy a Pilis hegy tetején frissen csapolt sör várja a megérkező turistákat. A budapesti szlovák nagykövetség szakácsa pedig ízletes vadvörkölttel kínálta a résztvevőket. A jó hangulatról Párkányból érkező barátaink gondoskodtak, vidám énekükkel és az elválaszthatatlan „ozembuch”-chal, de hozzájárult valamennyi jelenlévő, Pilis környéki turista, akik szintén csatlakoztak a közös énekléshez.

A Juraj Migaš emléktúra idén is teljesítette küldetését, hogy tisztelegjünk őseink emléke előtt, másrészt, hogy hozzájuk hasonlóan, mi is átéljük nemzetiségeink és népeink közös összetartozásának élményét. A 10. Jubileumi Pilis túra megfelelő alkalmat jelentett arra is, hogy a résztvevők jelenlétükkel hozzájáruljanak a magyar és a szlovák nép barátságának elmélyítéséhez.

Mindenkit várunk szeretettel jövőre is a május harmadik szombatján (2019. május 18.) megrendezendő XI. Pilis túrán, amelyet biciklis túrával is ki szeretnénk bővíteni.

Alexander Kormoš:

Milovníci Pilíša

Pilíšania vystúpili
už piaty raz na Pilíš,
aby sa tam pobavili,
a zhodili z pleca kríž.

Refr.:

/: Ozvala sa muzika
slovenského jazyka. :/
/: Ozvala sa muzika, :/
slovenského jazyka
toho nášho krásneho
slovenského jazyka.

Hneď sa strhol rezký tanec,
preveselý spev a ruch,
harmoniku doprevádzal
v živom rytme ozembuch.

Refr.

Mladá pani v našom kroji
vzýva ľudí do kola,
krásne tančí našu polku,
sťaby na bále bola.

Refr.

Pilíš je tu vrchol družby,
krásny domov Slovákov
ktorí radi privítajú
svojich milých rodákov.

Refr.

/: Spievaj, zlatá muzika,
slovenského jazyka. :/
/: Spievaj zlatá muzika, :/
slovenského jazyka.
toho nášho krásneho
slovenského jazyka.

Skončil sa program Bodujeme

V Slovenskej národnostnej základnej škole v Mlynkoch 15. júna boli odovzdané ceny najúspešnejším žiakom programu Bodujeme.

Začiatkom školského roka 2017/18 Slovenská samospráva v Mlynkoch uď druhýkrát vyhlásila súťaž pre vyšší stupeň základnej školy pod názvom Bodujeme. Cieľom súťaže bolo hlavne naplno podnietiť žiakov, aby sa aktivizovali v miestnom slovenskom národnostnom živote. Slovenská samospráva počas celého školského roka dávala súťažiacim úlohy, ktoré súvisia s národnostným životom a za riešenia ktorých žiaci dostali body. Taktiež mohli dostať body za účasť na slovenských národnostných podujatiach, na slovenských omšiach alebo na slovenskom jazykovom kurze.

Súťažiaci sa mali rôzne úlohy: zbierali slovenské nápisy v dedine, pozerali slovenský kreslený film, prekladali slovenskú rozprávku, hľadali informácie o slovenských športovcoch a o veľkonočných zvykoch, navštevovali kurz slovenského jazyka, zúčastnili sa výstupu na Pilíš a strávili nezabudnuteľný deň na ranči Erdősmajor v Pilíške Čabe.

Bolo veľmi radostné, že s týmto programom sa podarilo aktivizovať nielen deti, ale aj ich rodičov a starých rodičov.

Na slávnostnom odovzdaní cien žiaci mali miešané pocity. Účastníci súťaže vzrušene čakali výsledky, ten kto sa medzičasom vzdal súťaže alebo sa na ňu ani neprihlásil, závistlivo pozeral na cenné odmeny, pričom viacerí sľúbili, že v novom školskom roku sa aj oni zapoja do programu. Pre nich bolo veľké ponaučenie asi aj to, že v tejto súťaži mohli dosiahnuť dobré výsledky aj tí žiaci, ktorí nepatria medzi najlepších žiakov v škole, museli byť len usilovní a vytrvalí.

Deti, pripravujte sa, v septembri pokračujeme!

I. Miesto: Benedek Urbanics – iPhone

II. Miesto: Bence Havas – tablet

III. Miesto: Balázs Könözi – bycikel

Befejeződött a Bodujeme program

Június 12-án az általános iskolában átadásra kerültek a díjak a Bodujeme program legsikeresebb résztvevőinek.

A 2017/18 tanévben a Pilisszentkereszti Szlovák Önkormányzat (PSZÖ) másodszor is meghirdette a „Bodujeme” (ennek a kifejezésnek két értelme van: pontozunk, kiemelkedő teljesítményt nyújtunk) vetélkedőt az iskola felső tagozatos diákjai számára. A vetélkedő célja a diákok intenzív motiválása a szlovák nemzetiségi életben való aktív részvételre. A PSZÖ egész évben a szlovák nemzetiségi léttel kapcsolatos feladatokat adott a résztvevőknek, a megoldásokért pontokat lehetett szerezni. Szintén pontokat kaptak a diákok a szlovák misén, a szlovák nemzetiségi rendezvényeken vagy a szlovák nyelvtanfolyamon való részvételért. A versenyzőknek sokféle feladatot kellett megoldani: szlovák feliratokat gyűjtöttek a faluban, informálódtak a szlovákiai sportolókrol és a helyi hűsvéti szokásokról, néztek szlovák rajzfilmet, szlovák nyelvtanfolyamra jártak, részt vettek a pilisi szlovákok hagyományos Pilis túráján és egy felejthetetlen napot töltöttek a piliscsabai Erdős majorban.

Jó érzés volt látni, hogy a programmal nemcsak a diákokat, hanem azok családtagjait is sikerült aktivizálni.

A díjátadót a diákok vegyes érzelmekkel várták. A résztvevők izgalommal várták a végeredményt, hiszen az utolsó hetekben nagy harc folyt a pontokért, aki pedig feladta a versenyt, vagy el sem indult rajta, kicsit irigykedve nézte az értékes ajándékokat. Többen meg is fogadták, hogy jövőre ők is indulnak a versenyen. Számukra a legnagyobb tanulságot talán az jelentette, hogy a vetélkedőn nemcsak a jó tanulók érthettek el jó eredményt, hanem azok is, akik nem tartoznak a tanulásban a legkiemelkedőbbek közé, de elég szorgalmasak és kitartóak. Gyerekek, készüljétek! Szeptemberben folytatjuk!

I. Hely: Urbanics Benedek – iPhone

II. Hely: Havas Bence – tablet

III. Hely: Könözi Balázs – kerékpár

V rozprávkovej dedine Habakuky

Slovenská samospráva v Mlynkoch koncom školského roka zobrať najlepších slovenčinárov na výlet do rozprávkovej dediny Habakuky.

A Habakuky mesefaluban

A Pilisszentkereszti Szlovák Önkormányzat idén a Habakuky mesefaluba vitte kirándulni az iskola legjobb szlovákosait.

Nem mindegy, hogy a tanult tehetetlenség sors vagy fátum!

Találkoztál már olyan emberrel, aki a jövőt csak negatívnak tudta elképzelni, reményvesztett volt és passzívan viselkedett még a saját életét közvetlenül befolyásoló helyzetekben is? Szinte csak ilyenekkel találkozol, ugye? A jelenség, amit tanult tehetetlenségnek nevezünk, kulcs a magyar néplélekhez.

Egy tanárom története: Dél-dunántúli szülőfalujában, ahol édesanyja él, már csaknem leérett a szilva. Kertjükben sok szilvafa nő, édesanyja azonban már idős, nem tudja a gyümölcsöt összegyűjteni, de nem akarja, hogy pocskba menjen, ezért többeknek felajánlotta, hogy jöjjenek, szedjék össze a gyümölcsöt, ingyen odaadja, kiváló cefre lesz belőle, ki lehet majd főzetni pálinkának, azt meg el lehet adni, és így mindenki jól jár. De nem jött senki a szilváért. Holott a falu munkaképes lakosságának 60%-a munkanélküli. Íme, egy jó példa a tanult tehetetlenségre.

■ A tanult tehetetlenség a pszichológiában az a mentális állapot, mely során az egyén az egymást követő kiszámíthatatlan negatív ingerek hatására feladja, hogy azokat megpróbálja elhárítani, még akkor is, ha elkerülhetőek lennének, mert arra a meggyőződésre jut, hogy nem képes ezeket az averzív ingereket befolyásolni. A tehetetlenség legfőbb jellemzői közé tartozik a negatív előfeltételezés a jövőre vonatkozó történésekkel kapcsolatban, reménytelenség és a passzív viselkedés.

Hogy miért nem jönnek a cefréért? Mert mi van, ha rosszul sikerül, és megrohad? Vagy minden rendben lesz vele, de aztán nem lesz majd, aki kifőzze. Vagy túl drágán akarják majd kifőzni. Vagy ha ki is főzik, megveszi majd valaki? Lehet, hogy el lehet majd adni, de alig lesz rajta nyereség. – Egye meg a fene az egészet, én ugyan nem fogok fölöslegesen hajlongani a szilváért, rohadjon csak meg a Kati néni kertjében!

■ A tanult tehetetlenség elméletet az amerikai pszichológus, Martin E. P. Seligman alkotta meg és fejlesztette tovább az 1960-70-es években. Miközben a klasszikus kondicionálással kapcsolatban folytatott kutatást, véletlenül arra a felfedezésre jutott, hogy a kísérletei során azok a kutyák, melyek kiszámíthatatlanul elektromos sokkokat kaptak, nem tettek lépéseket a következő szituációkban – még akkor sem, ha azok valójában megoldhatók lettek volna. Míg azok a kutyák, melyek nem kaptak sokkokat, rögtön cselekedtek a következő helyzetekben is. A kísérletet megismételték emberi alanyokkal is (ekkor az elektromos sokkokat kellemetlen zajjal helyettesítették) és az

eredmények hasonlóak lettek. Ebben az esetben a vizsgálati személyeknek egy tanulási kísérlet során azt kellett megtanulniuk, hogy egy kapcsolótáblán elhelyezett gombok megnyomásával miként tudják megszüntetni a kellemetlen zajt. Az egyik csoport számára a feladat könnyen megoldható volt, míg a másik csoport egy gomb megnyomásával sem tudta megszüntetni a zajt, mivel a kísérletvezetők úgy állították be előzetesen a rendszert, hogy a zaj ne legyen kikapcsolható gombnyomással. Az utóbbi csoportban a résztvevők egy idő után felhagytak a próbálkozással. Később visszaállították a rendszert, hogy a zaj kikapcsolható legyen gombnyomással, azonban nem

minden résztvevő próbálkozott újra, még biztatásra sem. Így Seligman megalkotta a „tanult tehetetlenség” (learned helplessness) kifejezést, mely leírja azt az állapotot, amikor a várakozások szerint az eseményre adott reakciók, illetve annak kimenetele kontrollálhatatlan.

Ahogy Seligman kísérletéről olvasunk, felvonulhatnak előttünk a magyar történelemből azok az események, amikor hiába nyomogattuk a gombot, a zaj nem szűnt meg, egészen a mohácsi vésztől 1956-ig, vagy akár a szombati Svájc-Magyarország meccsig, amikor Gulácsy kapus-bakija után másfél perccel már meg is kaptuk a második gólt. Vannak persze olyan emberek – és nemzetek is – amelyek számára a kudarc nem az összeomlást jelenti, hanem az erők koncentrálását, önmaguk meghaladásának vágyát. Kapásból A remény rabjai című amerikai film jutott eszembe: az ember(ek), akiket nem lehet megtörni, a nemzet, amely nem adja meg magát. Persze, nem várható el, hogy itt, a népek országútjának utolsó állomását jelentő Kárpát-medencében, amely leginkább egy átjáróházra hasonlított az elmúlt évezredben, különösen az elmúlt évszázadban, a magyaroknak ugyanez lesz a tapasztalata. Mégis jobban járunk, ha elismerjük, hogy a tanult tehetetlenségünk valahol a sorsunk, de nem tekintjük fátumnak – inkább megbarát-

kozunk ezzel a tapasztalattal, s így könnyebben sikerül kitörnünk belőle, nem pusztít el mégsem.

■ Az, hogy a jelenség mikor, valamint kinél következik be, számos tényezőtől függ. Hiroto (1974) kísérleti vizsgálatában szignifikánsan nagyobb volt a tanult tehetetlenség állapotába jutott személyek között azoknak a száma, akik az előzetesen elvégzett személyiségvizsgálatok szerint külső kontrollal bírnak bizonyultak. Azok a személyek, akikre a helyzetek kontrollálása a jellemző, akár személyiségükből, vagy pozíciójukból adódóan, nagyobb valószínűséggel fognak ellenállással reagálni egy kevésbé kontrollálható szituációra, kontrollvesztésre. Azok a személyek viszont, akik életük során olyan állapotokhoz szoktak hozzá, melyekben egy külső személy, tényező befolyásolja helyzetüket, a kontrollvesztésre is nagyobb valószínűséggel reagálnak tehetetlenséggel.

Nem kell magyarázni, mennyire igaz ez nálunk, ahol a tekintélyelvű gondolkodás újra és újra felülkerekedik az emberekben a függetlenség rovására: mondja meg valaki, mit kell csinálni, mit kell gondolni. Csodálkozhatunk ezen – különösen a negyven évig tartó szocialista diktatúra után?

■ A tanult tehetetlenség azóta a viselkedésméletek egyik alapelve, mely jól ábrázolja, hogy egy korábbi tapasztalat drasztikus változást tud okozni a viselkedésben. Igyekszik megmagyarázni, hogy az egyének miért maradnak passzívak bizonyos negatív szituációkban, annak ellenére, hogy módjukban állna változtatni azon. Tehetetlenség (Helplessness, 1975) című könyvében Seligman azt magyarázza, hogy ezeknek a negatív várakozásoknak eredményeként más következményei is lehetnek a cselekvésre való képtelenségnek, mint például az alacsony

önértékelés, folyamatos kudarcélmény, levertség vagy fizikai rosszullét. Tanult tehetetlenség jelentkezhet többféle állapotnál vagy viselkedésmintánál, úgy, mint a depresszió, öregedés, siker, családon belüli erőszak, szegénység, hátrányos megkülönböztetés, nevelés, kábítószerrel való visszaélés vagy alkoholizmus.

Arany László meséje, A kis ködmön jutott eszembe, amely talán az egész magyarság gyógyító meséje lehet. A mesebeli legény nem riad vissza attól, hogy a lány, akit választott, végzetesen pesszimista: „Volt a világon, hol nem volt, volt egy jómódú parasztember, annak volt egy felesége meg egy leánya. Egyszer odament egy szép fiatal legény másodmagával háztűz nézni.

Mindjárt kínálták őket tyúkkal, kaláccsal. Borért is leküldte az ember a leányát a pincébe. Lement a leány, elkezdte vigyázni, hogy melyik a legnagyobb hordó, hogy abból vigyen, mert azt mondta az apja; amint ott vizsgálódik, szemébe ötlök egy nagy káposztáskő a pince egyik oldalához támasztva. Elgondolkodott a leány, hogy őerte most itt vannak a háztűznézők, ő most férjhez megy, lesz majd neki egy kisfia, annak ő vesz egy kis ködmönt a vásárban, a kisfiú egyszer le talál szökni a pincébe, csak ott ugrál, csak ott ugrál a káposztáskő körül, a káposztáskő eldől, a kisfiút agyonüti, kire marad akkor a kis ködmön? Ezen a leány úgyannyira elkeseredett, hogy leült az ászokra, ott sírt.”

Attól sem ijed meg a legény, hogy a lány anyja-apja is ott sír a pincében ezen a lehető legnegatívabb forgatókönyvön, hanem elindul, hogy találjon még három olyan bolondot, mint szerelme és családja, s ha talál, akkor mindezek ellenére elveszi a lányt. És bizony, talál is három hasonlóan terhelt figurát, így elveszi a lányt, akivel mégiscsak boldogan élnek.

A mesében a mesehős gyógyítja a beteg lelkű családot, ma, például a pszichológia és például a meseterápia segítségével magunkat és egymást gyógyíthatjuk. Azért, mert – megismétlem – a tanult tehetetlenség lehet a sorsunk, de nem szükségszerű, hogy elpusztuljunk miatta, sőt, kikerülhetünk a bűvköréből, akár megerősödve is. Ez nem könnyű, de lehetséges.

Kóczyán Mária

(■ A kiemelt idézetek a Wikipédia alapján készültek)

Ó, pilisi szép hegyek...

Szomorú dolog, de falunkból elindulva egy pár órás túrán százszámra készíthetünk hasonló tartalmú fotót.

Szokták mondani, hogy az ember földi életével szeretne nyomot hagyni maga után. Elkeserítő, hogy vannak emberek, akik ezt így képzeli, akiknek csak ennyire futja.

A címben is idézett gyönyörű Pilisi Himnuszunk egy másik sora így szól: „... Csodás világ, földi mennyország.” Megérdemeljük?

Dr. Horváth Sándor

Pilisszentkereszti HÍRFORRÁS

Pilisszentkereszt Község
Önkormányzatának hírlevele

MEGJELENIK NEGYEDÉVENTE, 800 PÉLDÁNYBAN
ÉS PILISSZENTKERESZT ÖSSZES LAKÓJÁHOZ ELJUT

Alapító: Pilisszentkereszt Község Önkormányzata
2098 Pilisszentkereszt, Fő út 12.
Tel.: 26/547-500
E-mail: mlynky@t-online.hu

Kiadó: Pilisi Klastrom Nonprofit Kft.
e-mail: klastromkft@pilisszentkereszt.hu

A hirdetési tarifák 2018-ban:

Apróhirdetés 20 szög: 500 Ft, 1/16 oldal: 750 Ft, 1/8 oldal: 1400 Ft, 1/4 oldal: 2800 Ft, 1/2 oldal: 5600 Ft, 1/1 oldal: 11 000 Ft. Hirdetéseiket a klastromkft@pilisszentkereszt.hu címre várjuk.

Szerkeszti: A szerkesztőbizottság
Felelős szerkesztő: Nyitrai Zsuzsa
Nyomda: Europrinting Kft.
Az újság színesben is olvasható a www.pilisszentkereszt.hu és a www.pilisi-klastrom.hu honlapokon.
ISSN 2060-5110 (Nyomtatott) HU ISSN 2060-5129 (Online)

Pilisi Klastrom XII. Fesztivál

2018. 10-11.
augusztus

Új helyszínen — a BÚCSÚTÉREN — a Dobogókői út mellett

10.
péntek

20.00 Ünnepi megnyitó — Díszpolgári címek átadása

20.30 Rejtő Jenő Est! — A Psszt!
Pilisi Színjátszók Társulatának előadásában

22.30 Utcabál a Klausz zenekarral

11.
szombat

A belépés ingyenes — Mindenkit várunk szeretettel!

13 órától

Triola Gyerekvilág
játszóháza

Főző-Piknik

Kézműves vásár

Első Paraszt Olimpia Pilisszentkereszten Micsivel

17.00 MiaManó Manó földén — a MiaManó Színház előadása

18.00 Folklór műsor: - Pilisszentkereszt Pávákör - Pilisszentkereszt Községi Ház Néptáncsoportja
- Pilisszentkeresztért Kulturális Egyesület

19.30

Mediterrán gitár duó
Szűcs Antal Gáborral és Horváth Jánossal

20.30

Netz Produkció

21.30

Gipsy Kings Experience
koncert

23.00

Utcabál az Alapzaj
zenekarral

A rendezvény szervezője:
Pilisszentkereszt Község Önkormányzata

A műsorválogatás jogát fenntartjuk.

